



KARACADAĞ
KALKINMA AJANSI • DEVELOPMENT AGENCY

SİNGAPUR - MALEZYA ÇALIŞMA ZİYARETİ RAPORU

03 - 11 Haziran 2014

SİNGAPUR – MALEZYA ÇALIŞMA ZİYARETİ RAPORU

03-11 Haziran 2014

Adem ERDURUCAN

PYB Uzmanı

Eser Çağlar YILMAZ

PYB Uzmanı

Emine ARSLAN

DİFB Başkanı

İÇİNDEKİLER

Contents

1. PROGRAM KATILIMCILARI	5
2. SİNGAPUR VE MALEZYA ÇALIŞMA ZİYARETİNİN AMACI	5
3. SİNGAPUR VE MALEZYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	6
3.1. Singapur	6
3.2. Türkiye - Singapur Dış Ticareti.....	7
3.3 Malezya.....	8
3.4. Türkiye – Malezya Dış Ticareti.....	10
4. PROGRAMIN İCRASI.....	12
4.1. Singapur Turizm Kurulu (Singapore Tourism Board) Ziyareti.....	12
4.2. Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu (Singapore Economic Development Board) Ziyareti	12
4.3. Singapur Kentsel Dönüşüm Kurumu (Singapore Urban Redevelopment Authority) Ziyareti	13
4.5. Singapur İş Federasyonu (Singapore Business Federation) Ziyareti	15
4.6. Kuala Lumpur Cyberview Sdn. Bhd. (Teknoloji Bölgesi) Ziyareti	15
4.7. Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu (Malaysian Investment Development Authority (MIDA)) Ziyareti	16
4.8. Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu (Malaysia External Trade Development Corporation (MATRADE)) Ziyareti.....	17
4.9. Sime Darby Palm Yağı Fabrikası Ziyareti	18
5.GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	19
5.1. Singapur'a İlişkin Değerlendirmeler.....	19
5.2. Malezya'ya İlişkin Değerlendirmeler.....	20
KAYNAKÇA.....	20

SİNGAPUR–MALEZYA ÇALIŞMA ZİYARETİ PROGRAMI

Çalışma ziyareti, 03-11 Haziran 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiş olup programın akışı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Program Akışı

03.06.2014 – Salı
00.40: İstanbul'dan Singapur'a Hareket
16.25: Lokal saat ile Singapur'a Varış
04.06.2014 – Çarşamba
10.30: Singapur Turizm Kurulu (Singapore Tourism Board) Ziyareti
14.00: Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu (Singapore Economic Development Board) Ziyareti
05.06.2014 – Perşembe
09.30: Kentsel Dönüşüm Kurumu (Urban Redevelopment Authority) Ziyareti
14.00: Singapur Bilim Parkı (Singapore Science Park) Ziyareti
20.0: T.C. Singapur Büyükelçiliği Rezidansında Yemekli Davet
06.06.2014 – Cuma
10.00: Singapur İş Federasyonu (Singapore Business Federation) Ziyareti
07.06.2014 – Cumartesi
09.00: Singapur Şehir Turu
18.55: Kuala Lumpur'a Hareket
08.06.2014 – Pazar
09.00: Kuala Lumpur Şehir Turu
09.06.2014 – Pazartesi
10.00: Cyberview Sdn Bhd. (Teknoloji Bölgesi) Ziyareti
15.00: Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu (Malaysian Investment Development Authority (MIDA)) Ziyareti
20.00: T.C. Kuala Lumpur Büyükelçiliği Rezidansında Yemekli Davet
10.06.2014 – Salı
10.00: Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu (Malaysia External Trade Development Corporation (MATRADE)) Ziyareti, Sime Darby Palm Yağı Fabrikası Ziyareti
11.06.2014 – Çarşamba
10.00: Kuala Lumpur Şehir Turu
23.15: Kuala Lumpur'dan İstanbul'a Hareket

1. PROGRAM KATILIMCILARI

Singapur ve Malezya çalışma ziyareti programına, Karacadağ Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Şanlıurfa Valisi Sayın İzzettin KÜÇÜK Başkanlığında; 12 kişiden oluşan heyet katılım sağlamıştır. Çalışma ziyareti programı süresince Karacadağ Kalkınma Ajansı heyetine; bir rehber, bir tercüman ve bir firma yetkilisi eşlik etmiştir.

Tablo 2: Singapur – Malezya Çalışma Ziyareti Katılımcıları

Yönetim Kurulu ve Kalkınma Kurulu		
Adı Soyadı	Görevi	Unvanı
Sn. İzzettin KÜÇÜK	Yönetim Kurulu Başkanı	Şanlıurfa Valisi
Sn. Mustafa Cahit KIRIÇ	Yönetim Kurulu Başkan V.	Diyarbakır Valisi
Sn. Celalettin GÜVENÇ	Yönetim Kurulu Üyesi	Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı
Sn. Ahmet SAYAR	Yönetim Kurulu Üyesi	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
Sn. Eyyüp Sabri ERTEKİN	Yönetim Kurulu Üyesi	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
Sn. Mehmet KAYA	Kalkınma Kurulu Başkanı	Şanlıurfa Ticaret Borsası Başkanı
Genel Sekreterlik		
Adı Soyadı	Görevi	Birimi
Dr. İlhan KARAKOYUN	Genel Sekreter	Genel Sekreterlik
Emine ARSLAN	Birim Başkanı	Dış İlişkiler ve Fonlar Birimi
Eser Çağlar YILMAZ	Uzman	Program Yönetim Birimi
Adem ERDURUCAN	Uzman	Program Yönetim Birimi
Alper ATEŞ	Muhasebe Yetkilisi	Destek Birimi
Mustafa AVCI	İnsan Kaynakları Yetkilisi	Destek Birimi

2. SİNGAPUR VE MALEZYA ÇALIŞMA ZİYARETİNİN AMACI

Ülkemizin son dönemde Asya Pasifik, Güney ve Güneydoğu Asya bölgelerinde daha aktif bir dış politika izlemesi ve Singapur ve Malezya'nın da özellikle Ortadoğu ve Avrupa'ya olan ilgisinin artması ülkeleri birbirine yaklaştıracı etkide bulunmaktadır.

Karacadağ Kalkınma Ajansı olarak, **03-11 Haziran 2014** tarihleri arasında Singapur ve Malezya ile gerçekleştirilebilecek olası işbirliği alanlarını belirlemek; ayrıca, Bölgemiz açısından öne çıkan tarım, tarıma dayalı sanayi, yenilenebilir enerji ve turizm sektörleri ile ilgili bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmak, kalkınma alanında faaliyet gösteren kurum/kuruluşlar ile iletişime geçmek, fikir alışverişinde bulunmak, ilgili aktörlerin deneyimlerinden faydalanmak ve Singapur ve Malezya'nın ekonomik ve sosyal yapısı hakkında bilgi almak amacıyla Singapur ve Malezya'ya çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

3. SİNGAPUR VE MALEZYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

3.1. Singapur

Singapur, Güney Doğu Asya'da ekvatorun yaklaşık 137 km kuzeyinde, Malakka Boğazı ile Güney Çin Denizi arasında Malezya Yarımadasının güney ucunda yer alan, 42 km uzunluğunda ve 23 km genişliğinde, kendisine bağlı 63 küçük adayla birlikte 710 km² yüz ölçüme ve 5,2 milyon nüfusa sahip bir şehir-ada devletidir. Singapur'da deniz doldurma yoluyla her yıl toprak kazanılmakta olup, bu yolla kazanılan toprakların oranı ülke toprağının % 10'unu aşmaktadır. Singapur; kıta Malezyası'ndan Johor Boğazı, Endonezya adalarından ise Singapur Boğazı ile ayrılmaktadır. Başlıca adaları Tekong, Pulau Ubin ve Sentosa'dır. Singapur iki köprü ile Malezya Yarımadasına bağlanmaktadır. Malezya'dan sonraki en yakın komşuları ise Endonezya ve Brunei'dir. Singapur'un iklimi tropikal, sıcak, rutubetli ve yağışlıdır. Sıcaklık 25 ila 32 derece arasında değişmektedir. Singapur yılda 2,075 mm yağış almaktadır. Şehir devleti olmakla birlikte tropikal bitki örtüsü önemli oranda korunmuştur.

Singapur, cumhuriyet ile yönetilen parlamenter bir demokrasi olup, parlamento tek meclisten oluşmaktadır. Singapur Parlamentosu 3 Ocak 1991 tarihinde yaptığı bir anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanını halkın seçmesini öngören bir yasayı kabul etmiştir. Singapur Cumhuriyeti'nin temsili sistemden ayrılarak veto yetkisine sahip olan bir başkanlık sistemine geçişini sağlayan değişikliğe karşın, sistem tam bir başkanlık sistemi değildir. Yetkileri kısıtlı olan cumhurbaşkanının sadece bütçeyi ve kamu kuruluşlarına yapılan atamaları veto yetkisi bulunmakta, ayrıca, iç güvenlik yasası ve dinsel uyum alanındaki yasalar çerçevesinde hükümetin uygulamalarını ve yolsuzlukla ilgili konularda yürüttüğü soruşturmaları inceleyebilmektedir. Bunun dışında icra yetkisi başbakanına aittir.

2014 Temmuz ayı tahmini rakamlara göre 5,5 milyon olan ülke nüfusunun % 42,5'i Budist, % 14,9'u Müslüman, % 14,6'sı Hristiyan, % 8,5'i Taoist, % 4'ü Hindu ve % 14,8'i inancı olmayanlardan oluşmaktadır. Resmi istatistiklere göre Singapur nüfusu içerisinde Çinliler % 74,1, Malaylar % 13,4, Hintliler % 9,2, diğerleri ise % 3,3 paya sahiptir. Singapur yönetimi, ülkenin bağımsızlığını kazandığı 1965 yılından bu yana, din, dil, örf ve adet bakımından farklı olan etnik Çinli, Malay ve Hintli toplulukları "Singapur potası" içerisinde eriterek bir ulus yaratma yönünde bilinçli ve titiz bir politika izlemektedir. Singapur'da İngilizce, Mandarin, Malayca ve Tamil dili resmi dil olarak konuşulmaktadır.

Nüfusun % 13,4'ünü 0-14 yaş, % 17,8'ini 15-24 yaş, % 50,3'ünü 25-54 yaş, % 8,5'ini 55-64 yaş ve % 8,1'ini 65 yaş ve üzeri oluşturmaktadır. 2014 yılı tahmini rakamlarına göre nüfus artış hızı % 1,92'dir. Singapur nüfusunun tamamı kentte yaşamaktadır. 15 yaş ve üzeri okuryazar oranı % 95,9'dur. 15-24 yaş arası işsizlik oranı ise % 6,7'dir. Singapur 3,444 milyon iş gücüne sahiptir. İş gücünün % 1,3'ü tarımda, % 18,6'sı sanayide, % 80,1'i ise hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkedeki işsizlik oranı % 1,9'dur.

Ayrı bir devlet olarak kurulduğu 1965 yılında elektrikli ürün montajı, petrol rafinerisi ve gemi inşa tesislerine dayalı bir ekonomiye sahip olan Singapur, uzun vadeli plan ve politikalarının da etkisiyle önemli atılımlar gerçekleştirerek geçen süre zarfında gerek bölgede önemli bir finans ve ticaret merkezi konumuna, gerekse gelişmiş ülke statüsüne ulaşmıştır.

Singapur, ekonomik olarak çok kısa bir süre içerisinde yapılanarak; dünya çapında önemli bir liman ve serbest ticaret merkezi, dünyanın önemli petro-kimya ve elektronik üreticilerinden birisi, bölgede başarılı bir finans ve bankacılık merkezi olmuş ve dünya çapında önemli bir transit ticaret merkezi konumuna ulaşmıştır. Asya-Pasifik Bölgesinin dünya ekonomisi ve ticaretindeki yeri ve önemi gün geçtikçe daha da artmakta olup, Singapur Asya-Pasifik Bölgesinde ve özellikle Güneydoğu Asya'da önemli bir ticaret merkezi konumunda bulunmaktadır. ABD, Japonya, AB ülkeleri gibi dünyanın gelişmiş ülkelerinin yanı sıra, Malezya, Endonezya, Çin Halk Cumhuriyeti, Hong Kong, Hindistan,

Tayvan, Tayland ve Avustralya gibi bölge ülkeleri ile güçlü ekonomik ve ticari bağları Singapur'un bu konumunu güçlendirmektedir. 2012 yılında sektörlerin gayri safi yurt içi hasılaya katma değer oranlarına bakıldığında tarım %0, sanayi %26,7, hizmetler ise % 73,3'tür.

Yeterli araziye sahip olmaması ve mevcut toprakların katma değeri yüksek ekonomik faaliyetlere ayrılması nedeniyle ülkede tarım sektörünün payı önemsizdir. Singapur'daki toprakların sadece % 1'i tarımsal amaçlı kullanılmaktadır. Gerekli gıda maddeleri ağırlıklı olarak Malezya ve Endonezya gibi komşu ülkelere sağlanmaktadır.

Halkın tüketimine yönelik gıda işleme faaliyetleri, yerel tüketim için yumurta, balık ve sebze üretimi ve yetiştiriciliği ile Singapur'un ihracatındaki temel tarımsal kalemler olan orkide çiçekleri ile akvaryum balıkları yetiştiriciliği Singapur'daki en önemli tarımsal faaliyetler olarak belirtilebilir. Singapur'daki tarımsal toprakların yanı sıra 85 hektar sahil şeridinde yayılan 105 yüzen balık çiftliğinde de balık yetiştirilmektedir.

Singapur'un endüstriyel kapasitesinde dikkat çeken en önemli konu yüksek teknolojiye dayalı üretim faaliyetleridir. Singapur'un 2015 hedeflerine dair hazırlanan programa göre, ülkenin geleceğe yönelik stratejisinde iki husus özellikle öne çıkmaktadır. Bunlardan birincisi girişimcilik, diğeri ise teknolojidir.

2015 Programında, yüksek katma değerli faaliyetlerin esasını oluşturan elektronik, kimyasallar, biyomedikal bilimler ve mühendislik gruplarının kalitesinin yükseltilmesi, mikro elektronik, nanoteknoloji ve fotonik sistemler gibi ortaya çıkan teknolojilerde yeni kapasite oluşturulması, Asya'daki yeni fırsatları değerlendirmek için hizmet sektörünün geliştirilmesi, ticaret, lojistik, bilgi iletişim teknolojisi, finans hizmetleri ve turizm gibi sahalarda ilerleme kaydedilmesi gereğine değinilmektedir. Bu stratejilerin uygulanmasıyla gelecek 8 yıl içinde Singapur'un rehber konumundaki bir dünya ülkesi, bir beceri, girişimcilik ve yenilikler ülkesi haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Singapur'un sanayi üretimi 2010 yılı için sektörel olarak incelendiğinde, elektronik (% 31,4), kimyasallar (% 10,7), biyomedikal (% 19,6), hassas mühendislik (% 13,4), ulaşım mühendisliği (% 14,7) ile genel imalat sanayileri (% 10,3) ön plana çıkmaktadır. 2010 yılında imalat sanayi % 29,7 oranında genişleyerek 2008 ve 2009 yıllarında yaşanan daralma eğilimini sona erdirmiştir.

Turizm Singapur ekonomisinin önemli itici dinamikleri arasında yer almaktadır. 2010 yılında Singapur'a gelen turist sayısı bir önceki yıla oranla % 20,2 artarak 11,6 milyona ulaşmıştır. Özellikle turizmdeki küresel iyileşme, entegre resortlar gibi Singapur'da turistler için yeni cazibe merkezlerinin faaliyete geçmesi ile havayolu bağlantıları ve bölgedeki ucuz havayolu şirketlerinin uçuşlarındaki artışlar turist sayısındaki artışı desteklemiştir.

3.2. Türkiye – Singapur Dış Ticareti

Singapur, Türkiye açısından ASEAN ülkeleri içinde Endonezya, Malezya, Tayland ve Vietnam'dan sonra gelen bir ticaret ortağıdır. Türkiye ve Singapur arasındaki ticaret hacmi Türkiye Ekonomi Bakanlığı verilerine göre 1990'da 111 milyon dolar, 2000'de 281 milyon dolar ve 2012'de 666 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İki ülke arasında en yüksek ticaret rakamı ise 2011 yılında 1 milyar 194 milyon dolar olmuştur. Singapur, Türkiye'nin ikili ticaretinde fazla verdiği nadir Doğu Asya ülkelerinden biridir. İki ülke arasındaki karşılıklı doğrudan sermaye yatırımları ise son derece sınırlıdır. Aslında Singapur da son yıllarda Türkiye ile ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirmeye büyük önem vermektedir. Singapur, Ankara'da yerleşik büyükelçilik açtığı 2012 yılı içinde İstanbul'da da Ticaret ve Sanayi Bakanlığı altında faaliyet gösteren ve dış ülkelerle dış ticareti artırma misyonu bulunan Uluslararası Singapur Girişimi'nin (International Enterprise Singapore) bir şubesini faaliyete soktu. Türkiye'nin gerçekleştirdiği ihracat 2013 yılı rakamlarına göre 355 milyon \$ ithalatı ise 352 milyon \$ olup 2013 yılı ticaret hacmi 707 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Türkiye-Singapur Dış Ticareti

Yıl	İhracat (\$)	İhracat (TL)	İthalat (\$)	İthalat (TL)
2010	594.026.790	902.974.961	210.769.479	316.529.300
2011	840.071.858	1.409.030.535	354.253.520	587.977.309
2012	443.632.104	798.207.643	222.535.206	401.760.596
2013	355.306.144	669.513.590	352.643.085	674.727.977

Kaynak: TÜİK, 2013.

Türkiye'nin 2011-2012 yıllarında Singapur'a İhracatında İlk 10 Madde: Taş kömürü katranı ve ham petrolden ürünler; demir ve çelik; elektrikli makine ve cihazlar; çeşitli mamul eşya; vitaminler, hormonlar, alkaloidler, antibiyotikler, ilaçlar, tıbbi eşya; metal dışı mineral mamuller; kauçuk ve mamulleri; tekstil elyafı ve mamulleri; değişik sanayi kollarında kullanılan makine ve cihazlar; sebzeler, meyveler ve mamulleri.

İhracat potansiyeli olan ürün ve alanlar; boru ve bağlantı parçaları, demir ve çelik, elektrikli makineler ve kablolar, gemi inşa sanayidir.

Türkiye'nin 2011-2012 yıllarında Singapur'dan İthalatında İlk 10 Madde: Büro makineleri, bilgi işlem makineleri; elektrikli makine ve cihazlar; mesleki, ilmi cihazlar, kontrol alet ve cihazları; plastik ve mamulleri; çeşitli mamul eşya; değişik sanayi kollarında kullanılan makine ve cihazlar; haberleşme, ses kayıt cihazları; vitaminler, hormonlar, alkaloidler, antibiyotikler, ilaçlar, tıbbi eşya; demir dışı metaller, mamulleri; belirli sanayi kollarında kullanılan makine ve cihazlar.

TRC2 Bölgesi'nin 2012 yılı ihracatı 271.528 \$, ithalatı ise 559 \$, 2013 yılı ihracatı 254.726 \$ ithalatı ise 6.257 \$ olarak gerçekleşmiştir ve Singapur ile olan dış ticaret bölgenin lehine gerçekleşmektedir.

3.3 Malezya

Resmi adı Malezya Federasyonu olan Malezya, Güneydoğu Asya'da yer almakta olup kuzeyinde Tayland, Güney Çin Denizi ve Brunei, doğusunda Selebnes Denizi, güneyinde Endonezya ve Singapur, batısında Malakka Boğazı ile çevrilidir. Brunei ile 381 km, Endonezya ile 1782 km ve Tayland ile 506 km sınıra sahip olan Malezya'nın toplam 2669 km kara sınırı vardır. Toplam deniz kıyı şeridi de 4675 km uzunluğundadır. Başkenti Kuala Lumpur (1.655.000) olan Malezya'nın başlıca şehirleri; Subang Jaya (1.175.000), Klang (1.004.000), Johor Baharu (868.000), ve Ampang Jaya (724.000)'dir.

Resmi dili Malayca olan Malezya'da Çince, İngilizce ve Tamil dili de kullanılmaktadır. Malezya'da Müslümanlık, Hinduizm, Budizm ve Hıristiyanlık dinleri bulunmaktadır. 330.252 km² yüz ölçümüne sahip Malezya'nın nüfusu 2014 yılı verilerine göre 30 milyondur. Malezya'nın para birimi ise Ringgit veya Malezya dolarıdır ve 1 Malezya Ringgit'i 0,65 Türk Lirası'na eşittir. Anakarada yer alan Malezya yarımadası ve Borneo adasında yer alan Sabah ve Sarawak eyaletlerinden oluşan Malezya'da tropikal iklim hakimdir.

Malezya, federal bir devlettir. 13 eyalet ve 3 federal bölgeden oluşmaktadır. Eyaletlerin on biri Malezya yarımadasında ve ikisi Borneo Adasında yer almaktadır. Federal bölgeler, Kuala Lumpur, Putra Jaya ve Labuan'dır. Yarımadadaki eyaletler: güneyden kuzeye doğru Johor (başkent: Johor Bahru), Melaka (başkent: Melaka), Negeri Sembilan (başkent: Seremban), Selangor (başkent: Shah Alam), Pahang (başkent: Kuantan), Terengganu (başkent: Kuala Terengganu),

Perak (başkent: Ipoh), Kelantan (başkent: Kota Baharu), Pulau Pinang (başkent: George Town), Kedah (başkent: Alor Setar), Perlis (başkent: Kangar), Sarawak (başkent: Kuching), Sabah (başkent: Kota Kinabalu)'tır.

Malezya, meşruti monarşi altında parlamenter demokratik sistem ile yönetilmektedir. Federal bir devlet olduğu için her eyaletin kendine ait yasama meclisi ile "chief minister" in başkanlığında bir hükümeti bulunmaktadır. Ayrıca 9 eyalette de sultan yer almaktadır. Penang, Melaka, Sabah ve Sarawak eyaletlerinde ise Vali idarenin başıdır. Hükümetin sembolik olarak başı "Yang di-Pertuan Agong" denilen Kraldır. Kralın yetkileri semboliktir. Dokuz eyalette bulunan sultanların kendi aralarından seçtikleri sultan, 5 yıl süreyle Malezya Kralı olmaktadır. Yürütme, Başbakanın başkanlığındaki Kabinenin elindedir. Başbakan, parlamentoda çoğunluğa sahip partiye göre, Kral tarafından atanır.

330.252 km² yüz ölçümüne sahip Malezya'nın nüfusu 2013 yılı verilerine göre 29,5 milyondur. Nüfusun % 5'i 65 yaşın üzerinde iken, % 27'si 15 yaşın altındadır. Büyük bir çoğunluğu çalışma yaşında olan kalan kısmı ise, nüfusun % 67'sini oluşturmaktadır. Malezya, 2013 yılı tahmini rakamlarına göre 13,19 milyon iş gücüne sahiptir. 2012 yılı gerçekleşen rakamlara göre iş gücünün % 11,1'i tarımda, % 36'sı sanayide, % 53,5'i ise hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. İşsizlik oranı 2013 yılı tahmini rakamlarına göre % 3,1 olup dünya sıralamasında Malezya 23'üncü sırada yer almaktadır. 2011 yılı verilerine göre 28,6 milyon olan nüfusun 14,4 milyonu erkek, 14,2 milyonu kadındır. 2000'lerde nüfusun % 62'lik bölümü şehirlerde yaşarken bu oran 2010 yılında % 71'e ulaşmıştır. Malaylar ve Sabah ve Sarawak eyaletlerinde yaşayan yerli halkın oluşturduğu ve Malezya'nın gerçek sahipleri olarak nitelenen Bumiputera, nüfusun % 67,4'ünü oluştururken, Çinliler % 24,6'sını ve Hindular da % 7,3'ünü oluşturmaktadır. Malezya'da Müslümanlık, Hinduizm, Budizm ve Hıristiyanlık dinleri bulunmaktadır.

Malezya ekonomisi hizmetler sektörünün hakimiyetindedir. 2011 yılında hizmetler sektörünün nominal GSYİH içindeki payı % 48,4 oranında gerçekleşmiştir. Malezya aynı zamanda bazı tarım ürünleri ile dünya pazarlarında hakim durumdadır. Dünyanın önemli kauçuk üreticilerinden birisidir ve dünyanın ikinci büyük palm yağı üreticisidir. Palm yağı üretimi 2011 yılında 18,9 milyon tona ulaşarak toplam ihracat içinde % 7,6 oranında pay sahibi olmuştur. Buna karşın, toplam tarım ve gıda ürünleri ihracatının toplam ihracata oranı sadece % 13'tür.

Elektronik ürünler en önemli ihracat kalemi olmasına karşın, üretim ağırlıklı olarak ithal ara mallara bağımlıdır. 2020 yılında gelişmiş ülke statüsüne geçme hedefinde olan Malezya ihracattaki yerli katma değeri artırmayı hükümet politikası olarak uygulamaktadır. Buna karşın, elektronik ürünlerin çok büyük oranda ihracat amaçlı üretilmesi küresel talepteki dalgalanmalara karşı sanayiye hassas bir duruma sokmuştur. İhracatın GSYİH'ye oranı % 79 seviyesindedir ve bu oran uluslararası standartlara göre yüksektir. Malezya son yıllarda yüksek mal fiyatlarından fayda sağlamıştır fakat bu yükseliş aynı zamanda Malezya'nın küresel daralmalara karşı hassas bir yapıda olmasına yol açmıştır.

Özel tüketim, harcamalar bakımından ekonomik büyümenin en büyük faktörü olsa da dış ticaret önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Özellikle toplam ihracatın içinde % 50'ye yakın bir paya sahip olan elektrikli ve elektronik ürünler önemli bir faktördür. Bu yüzden bu ürünlerdeki küresel talep dalgalanmalarına karşı ekonomik büyüme yetersiz kalmaktadır. Bu bağımlılık kolayca azaltılamamaktadır ve hükümet diğer alanlara yatırımı teşvik etmesine rağmen bu sürecin uzun süreceği görülmektedir. Son yıllarda Malezya, gelişmiş ülkelerdeki şirketlerin bazı operasyonel faaliyetlerini düşük maliyetli merkezlere kaydırma eğiliminden oldukça faydalanmıştır. Doğrudan yabancı yatırım akışının büyük bir kısmı imalat sanayine yönelmiş olsa da son yıllarda hizmetler sektörünün aldığı pay devamlı artmaktadır. Bununla beraber, yabancı yatırımı çekmek için Malezya, bölgesel rakipleri (özellikle Çin) ile rekabet halindedir. Malezya, bilgi tabanlı bir ekonomi hedefine paralel olarak yüksek bilgi içerikli sanayilere ve yüksek katma değerli imalat sanayine yatırım çekme konusunda çalışmalar yapmaktadır.

Kuala Lumpur; Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur, yarımadanın batı sahiline konuşlanmış ve 40 km kadar içerilere uzamaktadır. KL kısaltmasıyla da anılan şehir, tepelerle çepeçevre sarılmış bir vadide genişlemektedir. Ülkenin siyasi ve kültürel merkezi görünümündeki Kuala Lumpur, iş alanları bakımından çok hızlı ve görkemli bir gelişim yaşamıştır. Ticaret, bankacılık, üretim, taşımacılık, bilgi teknolojileri ve elbette turizm öne çıkan iş alanları olarak beliriyor. Şehrin ismi, coğrafik konumundan ileri gelir. Kuala Lumpur Malayca'da "çamurlu kavşak" anlamına gelmektedir. Gombak ve Klang Nehirleri'nin kesişme noktasında 1800'lerin başında kalay madenlerinin keşfedilmesiyle küçük bir madenci köyü olarak kurulan Kuala Lumpur bugün zengin tropik bitki örtüsü, kauçuk üretim potansiyeli, bol soslu ve baharatlı yemekleri, turistik mekanları, dünyaca ünlü Petronas İkiz Kuleleri ve etnik-modern yapıları içinde barındırmasıyla ziyaretçilerine hem modern, turistik bir şehir hem de etnik bir kasaba havasını yaşatmaktadır. Kuala Lumpur'da Malezya'nın genelinde olduğu gibi nüfusun çoğunluğunu yerli halk yani Malaylar (% 45) oluşturmaktadır. Çinliler (% 43) ve Hintliler (% 10) ise sahip oldukları kültürü şehre yansıtan diğer milletlerdir. Kuala Lumpur'da inanç dağılımı ise; İslam % 47, Budizm % 36, Hinduizm % 8,5, Hıristiyanlık % 5,8 ve diğer inanışlar % 2,7'dir.

3.4. Türkiye – Malezya Dış Ticareti

Türkiye, Güney Asya Bölgesi'nde ilk Serbest Ticaret Anlaşması'nı (STA) Malezya ile 2014 yılında imzaladı. Anlaşma çerçevesinde sanayi ürünlerindeki tüm gümrük vergileri en geç 8 yıl için karşılıklı olarak sıfırlanacak. 2010 yılında başlayan Türkiye-Malezya STA müzakereleri Ankara'da gerçekleştirilen 9. tur neticesinde tamamlandı. STA'yı T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ve Malezya Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanı Dato'Sri Mustapa Mohamed imzaladı. Ankara'da imzalanan anlaşma ile Türkiye, Malezya pazarına AB'den önce tercihli giriş imkanı elde etmiştir. Tarafların iç mevzuatlarına göre gerçekleştirecekleri onay işlemlerinin ardından STA yürürlüğe konulacaktır.

Türkiye'nin Asya-Pasifik Bölgesinde Güney Kore'nin ardından 2'nci, Güney Asya Bölgesi'nde ise ilk STA'sı olma özelliğini taşıyan anlaşma, mevcut haliyle temelde mal ticaretiyle bağlantılı konuları kapsamaktadır. Yürürlüğe girdikten 1 yıl sonra hizmetler ticaretinin serbestleştirilmesi için müzakerelere ve STA'ya yatırımlar konusunda bir bölüm eklenmesi amacıyla istikşafi görüşmelere başlanması hükme bağlanmıştır.

STA kapsamında, anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte tarife satır sayısı bakımından Malezya'ya ihracatımızın yüzde 71'i, anılan ülkeden ithalatımızın yüzde 69'u, halihazırda ticarete konu ürünler bakımından ise ihracatımızın yüzde 83'ü, ithalatımızın ise yüzde 68'i gümrük vergisinden muaf olarak gerçekleştirilecek. 8 yıllık geçiş döneminin sonunda ticarete konu olan ürünler bakımından ihracatımızın yüzde 94'ü, ithalatımızın yüzde 75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşecek. Bu çerçevede, taraflar sanayi ürünlerindeki tüm gümrük vergilerini en geç 8 yıl sonra karşılıklı olarak sıfırlayacaklar.

Ülkemizce hassas addedilen bazı tekstil-konfeksiyon, demir-çelik, elektrik-elektronik ve otomotiv ürünlerinde, Malezya tarafınca ise hassas olarak değerlendirilen bazı kimya, tekstil-konfeksiyon, demir-çelik, elektrik-elektronik ve otomotiv ürünlerinde gümrük vergileri 3, 5, ve 8 yıllık indirim takvimlerine tabi olacak. Tarım ürünlerinde ise 8 yıl sonunda tarife satırı bakımından Malezya'ya ihracatımızın yüzde 94'ü ithalatımızın ise yüzde 47'si için tercihli pazara giriş imkanı sağlanacak. Bu kapsamda, ülkemiz ihracatı açısından önem arz eden; buğday unu, kabuklu meyveler, kuru meyveler, bisküvi, makarna, zeytinyağı, ayçiçek yağı, konserve meyve/sebze, domates salçası ve çeşitli gıda müstahzarlarının gümrük vergileri anlaşmanın yürürlüğe girişi ile birlikte sıfırlanacak olup, bir takım balıkçılık ürünleri, şekerleme ve çikolatanın gümrük vergileri 3 yılda, kavun, karpuz ve ekmeğe sürülen kakaolu ürünlerin gümrük vergileri ise 5 yılda sıfırlanacaktır.

Canlı hayvan, et, işlenmiş et, sütü ürünler, taze/kurutulmuş/kabuklu meyve (tropik hariç) ve sebze, hububat, değirmencilik ürünleri, yağlı tohumlar, zeytinyağı ve ayçiçek yağı, tütün gibi tarife satırlarının yüzde 53'ünü oluşturan tarım ürünleri, liberalizasyon kapsamı dışında bırakılmış olup Malezya açısından önem arz eden palm yağı ve ürünleri başta olmak üzere birtakım şekercilik mamulleri, çikolata, makarnalar ve tropik meyve konserveleri, taze/konserve balıklarda gümrük vergileri kısmi indirim tabi tutulmuştur.

STA ile Türkiye aleyhine yaklaşık 1'e 4,5 oranında seyreden dış ticaret açığının azaltılmasıyla, ticaretin dengeli bir biçimde artırılması ve işadamları arasında yeni işbirliği ve yatırım imkanlarının yaratılması hedeflenmektedir.

Tablo 4: Türkiye-Malezya Dış Ticareti

YIL	İHRACAT(\$)	İHRACAT(TL)	İTHALAT(\$)	İTHALAT(TL)
2010	224.842.788	338.092.939	1.124.036.301	1.688.831.941
2011	182.587.046	305.064.046	1.567.502.649	2.613.831.442
2012	165.473.751	297.861.874	1.278.247.205	2.303.273.447
2013	272.076.775	528.324.558	1.230.782.617	2.340.736.076

Kaynak: TÜİK, 2013.

Malezya'ya olan ihracatımız yıllar itibarı ile farklılıklar göstermektedir. 1997 yılına kadar artma eğiliminde olduğu görülen ihracatımız, 1998 yılında Asya krizinden dolayı % 70'e yaklaşan bir düşüşle 41,9 milyon dolara gerilemiştir. 2002 ve 2003 yıllarında ihracatımızda büyük bir artış meydana gelmiştir. Bunun en büyük sebebi 2000 yılında Türkiye'nin Malezya'ya 211 adet zırlı muharebe aracı satışına ilişkin Kuala Lumpur'da imzalanan anlaşmanın yürürlüğe girmesi neticesinde yapılan ihracattır. 2004 yılında bu satış işleminin bitmesi neticesinde ihracatımız 2001 yılındaki düzeye geri dönmüştür. 2002 yılında zırlı araçlar haricindeki ihracatımız yaklaşık 45 milyon dolar iken 2003 yılında yaklaşık 43 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2004, 2005 ve 2006 yıllarında ihracatımızda artış meydana gelse de 60 milyon dolara kadar yükselebilmektedir. 2007 yılında % 38 oranında artış gösteren ihracatımız 82,8 milyon dolara yükselmiştir. 2008 yılında ise % 18,6 oranında artış görülen ihracatımız 98 milyon doların üzerine çıkmıştır. 2009 yılında ise zırlı araç ve demir çelik ürünlerindeki yüksek ihracat artışının yardımıyla Malezya'ya ihracatımız % 42,5 oranında artarak yaklaşık 140 milyon dolara ulaşmıştır. 2010 yılında işlenmiş petrol ürünleri ve zırlı araçlardaki yüksek ihracat artışı nedeniyle ihracatımız 224,8 milyona ulaşmıştır.

Türkiye'nin Malezya'ya ihracatında başlıca ürünler; dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb.), petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, demir/alaşimsız çelikten profil, demir/çelik çubuklar, altın, kara taşıtları için aksam, parçaları, traktörler, buğday unu, kuru baklagiller, turunçgiller, cam eşya vb.

Türkiye'nin Malezya'dan ithalatında başlıca ürünler; palm yağı ve fraksiyonları, elektronik entegre devreleri, Hindistan cevizi, işlenmemiş alüminyum, telli telefon telgraf için elektrikli cihazlar, otomatik bilgi işlem makineleri, üniteler, odun kömürü vb.

İhracat potansiyeli olan ürünlerimiz; sert kabuklu meyveler, kuru meyveler, endüstriyel bitkiler, un, bakliyat, bitkisel yağlar, beyaz eşya, takım tezgahları, elektrikli makineler ve kablolar, otomotiv ana ve yan sanayi, ev tekstili.

TRC2 Bölgesi'nin Malezya'ya gerçekleştirdiği ihracat 2011 yılında 48.568 \$, gerçekleştirdiği ithalat ise 2.430.250 \$; 2013 yılında ise ihracat 12.537 \$, ithalat ise 2.214.398 \$'dir.

4. PROGRAMIN İCRASI

Karacadağ Kalkınma Ajansı Heyeti, 03.06.2014 Salı günü yerel saatle 16.25'te Singapur'a varmıştır. 04-07 Haziran 2014 tarihleri arasında Singapur'da; 08-11 Haziran 2014 tarihlerinde ise Kuala Lumpur'da gerçekleştirilen ziyaret, görüşme ve temastarın ardından 12 Haziran 2014 tarihinde Türkiye'ye dönüş yapılmıştır.

4.1. Singapur Turizm Kurulu (Singapore Tourism Board) Ziyareti

Ajans Heyeti, Singapur'daki ziyaretlerinin ilkini Singapur Turizm Kurulu'na gerçekleştirmiştir. Singapur Turizm Kurulu (STB); Singapur Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı yasal bir kurul olup, bir turizm destinasyonu olarak Singapur'un tanıtımını ve pazarlamasını üstlenmektedir.

Singapur Ticaret Müşavirimizin rehberliğinde gerçekleştirilen ziyarette Singapur Turizm Kurulunu temsilen STB Strateji ve Planlama Bölümü Direktörü Juliana Kua, Planlama ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Yardımcı Direktörü Christina Chan ile Planlama ve Uluslararası İlişkiler Yöneticisi Yock Song Law ile görüşmelerde bulunulmuştur. STB adına sunum yapan Yock Song Law, kurumun yapısı, vizyonu ile misyonu, ana faaliyetleri, uluslararası alandaki girişimleri, Singapur turizm verileri ve Türk turist sayıları ile Singapur turizminin geleceğine yön verecek plan ve programlarla ilgili bilgiler vermiştir.

Resim 1: Singapur Turizm Kurulu Ziyareti



Sunumun ardından Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Ahmet SAYAR tarafından turizm potansiyelini karşılayabilecek insan gücü olup olmadığı sorulmuştur. Yock Song Law, Singapur'da yeterli ve kaliteli işgücünün olmadığını, bu nedenle teknolojiye odaklanıldığını, ancak turizm sektörünün 250.000 Singapurluya istihdam sağladığını belirtmiştir. Diyarbakır Valisi Sayın Mustafa Cahit KIRAÇ'ın STB'nin altyapı ve bina ruhsatlandırılması ile ilgili yetkisinin olup olmadığı şeklindeki sorusuna yanıt olarak, otel vb. işletme ruhsatlarının STB tarafından verildiği, fakat bahsi geçen ruhsatlandırma işlemlerinin diğer kamu kurumları tarafından gerçekleştirildiği Juliana Kua tarafından aktarılmıştır. Soru-cevap kısmının ardından Karacadağ Kalkınma Ajansı adına Dış İlişkiler ve Fonlar Birimi Başkanı Emine ARSLAN tarafından Ajans Tanıtım Sunumu yapılmıştır.

4.2. Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu (Singapore Economic Development Board) Ziyareti

Karacadağ Kalkınma Ajansı Heyeti Singapur Ticaret Müşavirimizin eşliğinde ikinci ziyaretini, Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu'na gerçekleştirmiştir. Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu (EDB), Singapur'un küresel iş dünyasındaki konumunu geliştirip planlamalar yapmak ve stratejileri uygulamak üzere kurulmuş, Singapur Ticaret ve Sanayi Bakanlığı altında yer alan bir kamu kuruluşudur. EDB, Singapur'da yatırımcılar ve şirketler için değer yaratan çözümler

tasarlama ve sunmakla sorumludur. Bu bağlamda ekonomik fırsatlar üretip Singapurlular için istihdam yaratarak Singapur'un ekonomik geleceğini şekillendirmesine yardımcı olmaktadır.

Resim 2: Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu Ziyareti



Toplantıya Singapur Ekonomik Kalkınma Kurulu adına Kontrol, Otomasyon ve Kentsel Çözümler Birimi yetkilisi Sun YIDAN katılım sağlamıştır.

Ziyaret sırasında gerçekleştirilen sunumda Sun YIDAN tarafından, Singapur'un günümüze kadar olan ekonomik gelişimi ve gelecekteki konumu ile ilgili genel bilgiler verilmiş ve EDB'nin yapısı, ilgili olduğu kurum ve kuruluşların yanı sıra Singapur ekonomisinin genel görünümü hakkında bilgiler verilmiştir.

EDB'nin 53 yıllık ekonomik geçmişinde gelinen noktayı aktaran YIDAN, günümüzde Singapur'un aralarında Shell, Philips, Rolls Royce, GE, Siemens, P&G ve GSK gibi firmaların da bulunduğu 7000 adet çok uluslu şirkete ev sahipliği yaptığı ve bu firmaların % 60'ünün genel merkezlerinin iş yapma kolaylığı açısından Dünya'nın bir numarası olan Singapur'da bulunduğu bilgisini vermiştir. Singapur'un konumu itibarıyla 3 milyar kişilik bir pazara hitap ettiği ve bu pazarın büyüklüğünün 5 trilyon Amerikan Doları civarında olduğunu aktaran YIDAN, Singapur'un genel ekonomik verileri hakkında ve Singapur ekonomisinin büyümesinde önemli rol oynayan üretim ve hizmet sektörleri ile ilgili bilgiler paylaşmıştır.

4.3. Singapur Kentsel Dönüşüm Kurumu (Singapore Urban Redevelopment Authority) Ziyareti

Ajans Heyeti, 05 Haziran 2014 tarihinde Kentsel Dönüşüm Kurumunu ziyaret etmiştir. Kentsel Dönüşüm Kurumu Singapur'un arazi kullanım ve korunması planlarını yapan otoritedir. Temel görevi Singapur'u yaşanabilecek ve çalışılacak harika bir şehir yapmaktır. Canlı ve sürdürülebilir bir şehir oluşturmak ve Singapur'un fiziksel gelişimini kolaylaştırmak amacıyla toplumla işbirliği içinde çalışan bir kurumdur. Görüşmeye Kentsel Dönüşüm Kurumu (URA) adına Direktör Caroline SEAH ve Plancı Ruth SOH katılım sağlamıştır.

Ziyaret kapsamında ilk olarak URA tarafından bugüne kadar gerçekleştirilmiş uygulamalarla ilgili bir video klip gösterilmiş ve ardından Ruth Soh tarafından Singapur'un yıllar içindeki arazi kullanım stratejileri üzerine bir sunum yapılmıştır.

Sunum sırasında İngiliz sömürgesi altında olduğu zamanlarda Singapur'da pek çok özel mülkiyet bulunduğu, fakat 1960'lardan sonra arazilerin % 80'den fazlasının Singapur'un hızlı gelişmesi ve yeni yerleşim alanları oluşturulması adına kamulaştırıldığı belirtilmiştir. Kamulaştırılan alanların, konut alanları ve iş merkezleri yapılmak

üzere 99 yıllığına özel sektöre kiralandığı ifade edilmiştir. Ayrıca Singapur'un arazi kullanımı ile ilgili olarak konsept ve master planları ile ilgili de bilgiler verilmiştir.

Resim 3: Kentsel Dönüşüm Kurumu Ziyareti



Sunumun ardından heyet, kurum temsilcileri ile birlikte Singapur'un birebir modellendirildiği sergi alanında incelemelerde bulunulmuştur.

4.4. Singapur Bilim Parkı (Singapore Science Park) Ziyareti

Heyet, günün ikinci ziyaretini Singapur Bilim Parkı'na gerçekleştirmiştir. Singapur Bilim Parkı, Ar-Ge faaliyetleri için 380'den fazla çok uluslu şirkete, yerel şirketlere ve ulusal kurumlara ev sahipliği yapmakta olan, 11.000'in üzerindeki araştırmacı, mühendis ve destek personelinden oluşan seçkin bir topluluk için ideal bir ortam ve uygun bir çalışma alanıdır.

Resim 4: Singapur Bilim Parkı Ziyareti



Görüşmeye Singapur Bilim Parkı adına ASCENDAS Geliştirme ve Planlama Baş Sorumlusu Arthur Aw, Direktör Adeline Lok ve İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Han Tui Heng katılmıştır.

Ajans Yönetim Kurulu Başkanı Şanlıurfa Valisi Sayın İzzettin KÜÇÜK tarafından kurum yetkililerine Karacadağ Kalkınma Ajansının görev ve faaliyet alanları ile ilgili bilgi verilmiştir.

Kurum adına sunum yapan Adeline Lok, ASCENDAS'ın organizasyon yapısı, işleyişi, amaçları ve projelerine ilişkin olarak bilgiler vermiştir. Özellikle ASCENDAS'ın emlak alanındaki projeleriyle ilgili olarak açıklamalarda bulunulmuştur. Bununla birlikte Singapur Bilim Parkı ile ilgili olarak da bilgiler verilmiş olup geleceğe dönük projeleri hakkında detaylar verilmiştir.

4.5. Singapur İş Federasyonu (Singapore Business Federation) Ziyareti

Heyet, Singapur ziyaretinin son gününde Singapur İş Federasyonuna (SBF) ziyaret gerçekleştirmiştir. Singapur İş Federasyonu, Singapur iş camiasının ticarete, yatırımda ve endüstriyel ilişkilerde çıkarlarını savunan bir odadır. Singapur İş Federasyonu, 21.000 şirketi ve Singapur'un ekonomisine önemli katkılarda bulunan yerel ticaret odaları ve yabancı ticaret odalarını temsil etmektedir.

Resim 5: Singapur İş Federasyonu Ziyareti



Toplantıya SBF adına katılan Müdür Yardımcısı Renee KOH, SBF'in işleyişi ve çalışmaları hakkında bilgi vermiştir. SBF'nin, elverişli bir çalışma ortamı oluşturmak ve bunu geliştirmek için Singapur hükümeti ile iş dünyası arasında köprü görevi gördüğünü, kapasite geliştirme hizmetleri ile şirketlerin daha rekabetçi ve dirençli olmasına yardımcı olduklarını, Singapur iş dünyasını etkileyen önemli meseleleri gözler önüne seren, iş dünyasının çıkarlarını hem Singapur'da hem de yurtdışında savunan bir kurum olduklarını belirtmiştir.

Ajans Genel Sekreteri Sayın Dr. İlhan KARAKOYUN'un üyeler ile ilgili sorusu üzerine KOH, 1 Nisan 2002 tarihli yasa ile Singapur'da kurulu ve sermayesi 500.000 Amerikan Doları ve üzeri olan tüm şirketlerin SBF'in üyesi olduğu bilgisini vermiştir.

4.6. Kuala Lumpur Cyberview Sdn. Bhd. (Teknoloji Bölgesi) Ziyareti

Ajans Heyeti, Kuala Lumpur'daki ziyaretlerinin ilkini Cyberview Sdn. Bhd. (Teknoloji Bölgesi)'ne gerçekleştirmiştir. Kuala Lumpur Ticaret Müşavirimizin rehberliğinde gerçekleştirilen gezide Başkan Nazri TUMIN tarafından Teknoloji Bölgesinin çalışma şekli, üyeleri, başlıca faaliyetleri ve yürüttüğü projeler konusunda Heyete bir sunum gerçekleştirilmiştir.

Resim 6: Kuala Lumpur Cyberview Sdn Bhd. Ziyareti



Cyberview Sdn Bhd 1996 yılında Malezya Maliye Bakanlığı, Sime Darby ve PNB (Malezya Yatırım Fonu) tarafından Cyberjaya bölgesinin kalkınmasına öncülük etmesi amacıyla kurulan bir şirkettir. Şirketin % 92,24'ü Maliye Bakanlığına, % 5.17'si Sime Darby şirketine, % 2,59'u PNB'ye aittir. Multimedia Super Coridor sistemi kurularak emek yoğun ekonomiden bilgi teknolojilerine geçilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Cyberview Sdn Bhd'nin görevi Cyberjaya bölgesinde bulunan küçük ve orta ölçekli işletmelere destekleyici olanaklar sağlamak, işletmelerin teknolojilerinin geliştirilmesi ve yurtdışına açılmalarını sağlamaktır. Cyberview Sdn Bhd yaklaşık 7.000 hektarlık bir alandan oluşmakta ve bu alanın % 52'si KOBİ'ler için yatırım yapılabilir alan ve geri kalan % 48'lik bölüm ise yeşil alan, kamusal alan ve sosyal alanlar olarak kullanılmaktadır.

Cyberview Sdn Bhd, 17 yıllık sürede 800'den fazla şirketi bünyesinde bulundurmaktadır ve bu şirketlerin 500'den fazlasını teknoloji şirketleri oluşturmaktadır. 43 tane çokuluslu şirketi ev sahipliği yapan Teknoloji Bölgesinde bulunan en büyük şirket, yaklaşık 4.000 çalışanı ile HP'dir. Yine çokuluslu şirketlerden IBM küresel dağıtım merkezini buraya taşımıştır.

Cyberjaya bölgesinde yaklaşık 70.000 kişi yaşamakta ve bunun 35.000'i burada bulunan şirketlerde çalışmaktadır. Teknoloji Bölgesinin içinde yer alan üniversitelerde yaklaşık 23.000 öğrenci bulunmakta ve bunların yarısını yabancı öğrenciler oluşturmaktadır.

Teknoloji Bölgesini tanıtan sunumun ardından soru-cevap bölümünde Ajans Genel Sekreteri Sayın Dr. İlhan KARAKOYUN yurtdışından yatırımcı çekmek için nasıl bir yol izledikleri sorusu üzerine, Başkan Nazri TUMIN tarafından sektörlere göre hedef ülkeler belirleyerek ilgisine göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde bu ülkelere ziyaret düzenlediklerini ifade etmiştir.

Gerçekleştirilen sunumun ardından araç ile Teknoloji Bölgesinde gezinti yapılarak ziyaret tamamlanmıştır.

4.7. Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu (Malaysian Investment Development Authority (MIDA)) Ziyareti

Ajans Heyeti, Malezya Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı Malezya Yatırım Destekleme Kurumu yetkilisi Mohamad Ismail Abu Bakar ile bir toplantı gerçekleştirmiş ve Merkezin yatırım ve yatırımcı çekmeye yönelik çalışma ve uygulamalarıyla ilgili bilgi almıştır.

Toplantı öncesinde Şanlıurfa Valisi Sayın İzzetin KÜÇÜK tarafından yapılan bilgilendirme konuşmasından sonra Ajans Genel Sekreteri Sayın Dr. İlhan KARAKOYUN tarafından TRC2 Bölgesi ve yatırım fırsatları, kalkınma ajansları ve destek mekanizmaları ile Türkiye'deki girişimci ve yatırımcılara yönelik diğer kurumlar tarafından sağlanan destek ve teşvikler hakkında bilgi verilmiştir.

Resim 7: Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu Ziyareti



Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu (MIDA), Malezya'daki imalat ve hizmet sektörlerinin tanıtımını yapan başlıca kuruluştur. 1967 yılında Dünya Bankası tarafından Malezya'nın endüstriyel gelişimine öncülük etmesi ve tanıtılması amacıyla kurulmuştur. Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı çalışmaktadır. 884 çalışanı olan kurumun ticari faaliyetleri de mevcuttur.

MIDA temel faaliyetlerini genel olarak 4 ana başlık altında yürütmektedir. Tanıtım başlığında yabancı yatırımcıları ülkeye çekmeye ve aynı zamanda yerel yatırımcıların da desteklenmesine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Değerlendirme aşamasında yatırım yapmak isteyen yatırımcıların alması gereken izin ve ruhsatların takibini yapmaktadır. Planlama aşamasında kendi stratejik planları çerçevesinde Malezya Hükümetine yatırımların geliştirilmesi için politika ve strateji önerilerinde bulunmaktadır. Son olarak Takip ve İzleme aşamasında yatırım yapan firmaların faaliyetlerinin takibi ve izlenmesi yapılmaktadır.

MIDA aynı zamanda tek durak ofisi gibi çalışmaktadır. Yatırım yapan yabancı yatırımcıların diğer kurumlarla olan işlerinin takibi için de bu kurumların MIDA içerisinde temsilcilikleri bulunmaktadır.

Dünya çapında toplam 22 ofisleri bulunmaktadır. Yakın zamanda İstanbul'da da bir ofis açılması planlanmaktadır. Malezya'da da her eyalette bir ofisleri bulunmaktadır. Ülkeyi 5 gelişme koridoruna ayırarak her bölge için tematik alanlar belirlenmiş ve her bölge için belirlenen bu alanlar ön plana çıkarılmıştır.

4.8. Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu (Malaysia External Trade Development Corporation (MATRADE)) Ziyareti

Ajans Heyeti 10.06.2014 tarihinde Kuala Lumpur Ticaret Müşavirimizin rehberliğinde Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu'na ziyaret gerçekleştirmiştir. Toplantı öncesinde ilk olarak Malezya'da üretimi yapılan ve ihraç edilen ürünlerin bulunduğu sergi alanı yetkililer eşliğinde gezilmiştir.

Resim 8: Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu Ziyareti



Sergi gezintisinden sonra gerçekleşen görüşmede kurum Direktörü Md. Silmi Abd Rahman tarafından heyetimize bir sunum yapılmıştır. Sunumda Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumunun görev ve hizmetleri ile ilgili bilgi verilmiştir.

Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu 1993 yılında kurulmuştur. Ticaret Bakanlığına bağlı olarak faaliyette bulunmaktadır. Dünya çapında 35'i Ticaret ve 9'u Pazarlama olmak üzere toplam 44 ofisleri bulunmaktadır. Malezya içerisinde ise 5 bölgesel ofisleri ve 2 işletme bilgi merkezleri bulunmaktadır.

Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumunun genel olarak görev ve hizmetleri aşağıdaki şekilde özetlenmektedir;

- Malezya İhracatının Tanıtımı
- İhracatçıların Geliştirilmesi
- Ticaret ve Pazar Bilgisi
- Ticari Danışmanlık Hizmetleri

4.9. Sime Darby Palm Yağı Fabrikası Ziyareti

Heyet ziyaretlerinin sonuncusunu Sime Darby Palm Yağı Fabrikasına gerçekleştirmiştir. Palmiye yağının Malezya ekonomisinde önemli bir yeri vardır. Malezya, palmiye yağında Dünyanın en büyük üreticisi ve ihracatçısıdır.

Kuala Lumpur Ticaret Müşavirimizin rehberliğinde gerçekleştirilen ziyaretin ilk bölümünde, firma yetkilileri tarafından palmiye bahçesinde palmiye bitkisi ve meyvesi hakkında bilgi verilmiştir. Palmiye meyvesinin olgunlaşmasına kadar geçen süreçte meyvelerin oluşması için bitkinin döllenmesi ve bu döllenmenin oluşumunu sağlayan sporların taşınmasını sağlayan böcekler anlatılmış; palmiye bahçelerine zarar veren böcek ve farelere karşı yapılan mücadeleler ile ilgili bilgi verilmesinin ardından olgunlaşan palmiye meyvesinin hasatı uygulamalı olarak gösterilmiştir.

Resim 9: Sime Darby Palm Yağı Fabrikası Ziyareti



Ziyaretin ikinci bölümünde firma yetkilisi tarafından hasatı yapılan palmiye meyvesinin işlenme süreci görsel olarak anlatılmıştır. Palmiye yağının elde edilmesi sürecindeki aşamalar ve işlemler ile süreç boyunca ortaya çıkan tarımsal atıkların nasıl ve nerelerde değerlendirildiği konusunda bilgi verilmiştir.

5.GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Karacadağ Kalkınma Ajansı Heyeti, 03-11 Haziran 2014 tarihleri arasında Singapur ve Malezya'ya gerçekleştirmiş olduğu çalışma ziyareti kapsamında sanayi, ticaret, teknoloji, kentleşme ve kalkınma alanlarında önde gelen kurum/kuruluş ve özel sektör temsilcileriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Söz konusu görüşmeler neticesinde her iki ülkeye ilişkin yapılan değerlendirmeler şöyledir.

5.1. Singapur'a İlişkin Değerlendirmeler

Singapur'da, ithalatın % 99'dan fazlası gümrük vergilerinden muaftır. Ancak sosyal ve çevreci nedenlerle alkol, tütün, motorlu araçlar ve petrol ürünlerine yüksek oranda ÖTV uygulanmaktadır. Singapur'da motorlu araç üretimi olmadığından, motorlu araçların tamamı ithal edilmektedir. Dolayısıyla Singapur'un gümrüksüz bir ithalat rejimine sahip olması, ithalat ve ihracatın Singapurlu işadamları için eşdeğerde olması ve Türkiye'ye karşı ilginin giderek büyümesi, Türkiye'nin Singapur'a olan ihracatının artırılması için gerekli ortamı yaratmaktadır. İthalattaki KDV oranı % 5'tir. Depolama amaçlı kullanılan 5 adet serbest bölgede transit ticaret ve re-export yapanlar % 5 oranındaki KDV'den de muaftır.

Singapur, bir Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü (ASEAN) üyesidir ve ASEAN'ın Çin Halk Cumhuriyeti ile yapmış olduğu anlaşma uyarınca ASEAN ile Çin arasında 2010 yılında kademeli olarak bir serbest ticaret alanı uygulamasına geçilmiştir. Bu iki milyar nüfuslu ve 2,4 trilyon dolar büyüklüğünde bir pazar anlamına gelmektedir. ASEAN benzer bir çalışmayı da Hindistan ile sürdürmüş olup 2010 yılında anlaşma tamamlanmıştır. Dolayısıyla Singapur, Türk firmalar için çok daha büyük bir pazara giriş kapısı olarak görülebilir ve bahsi geçen coğrafyalarda geniş tecrübe sahibi olan Singapur firmaları, Türk işadamlarına söz konusu yeni pazarlara girişlerinde önemli bir destek sağlayabilecek konumdadır.

Singapur'da faaliyet gösteren FairPrice, 1973'te Singapur vatandaşlarının geçim masraflarını düşürmek gibi sosyal amaçlarla kurulmuş bir devlet girişimidir. FairPrice bugün 230'dan fazla mağazasıyla Singapur'un perakende sektöründeki en büyük firmasıdır. T.C. Singapur Ticaret Müşavirliği, Türk gıda ürünlerinin Singapur pazarına girmesi için

FairPrice marketler zincirinin uygun adres olacağını düşünmektedir.

Ayrıca, Türkiye Müteahhitler Birliği ile Singapur Müteahhitler Birliği arasında işbirliğinin geliştirilmesine yönelik olarak 7 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul'da Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Bu mutabakat ile iki ülke firmalarının Hindistan ve Orta Doğu gibi pazarlarda ortak müteahhittik projeleri üstlenmeleri beklenmektedir.

5.2. Malezya'ya İlişkin Değerlendirmeler

Malezya'da hali hazırda uygulanmakta olan ithalat düzenlemeleri, diğer ASEAN ülkelerine göre oldukça liberaldir. Çoğu ürünün "Genel Serbest Lisans" altında serbestçe ithalatı yapılabilmektedir. Ancak stratejik olarak belirlenmiş bir takım sektörlere ithalat kısıtlaması getirilmiştir. Bunların arasında demir ve çelik, çimento, otomotiv ve otomotiv parçaları, polietilen ve polipropilen ve bir takım tarım ürünleri yer almaktadır.

Kısıtlamalar ithalattan ziyade yerli üretimi teşvik edilen pirinç, et, meyve ve sebze gibi ürünlere gelmektedir. Öte yandan donmuş tavuk, yumurta, süt ve şeker gibi ülkenin talebini karşılayamayan mallarda yeterli yerli üretim sağlandığı takdirde de bunların ithalatı yasaklanabilmektedir. Bununla beraber güvenlik, din veya ahlaki yönlerden ithalatı yasak olan veya ülkeye girmesi özel sertifikalara tabi olan ürün grupları için de kısıtlamalar söz konusudur. Malezya'da helal sertifikası et ve süt ürünleri için zorunludur.

Hassas sektörlerde (tütün, alkollü içkiler, motorlu araçlar vs) gerek üretici gerekse ithalatçıya satış ve tüketim vergisi uygulanarak, anılan sektörlerin korunması söz konusudur.

Malezya her ne kadar ihracata dayalı sanayileşme prensibini benimsemiş olsa da, diğer Uzakdoğu ülkelerine kıyasla yabancı yatırıma daha fazla önem veren ve bu yüzden yabancı yatırımcılara teşvik anlamında avantajlar sağlayan bir ülke olarak öne çıkmaktadır. Bunun dışında istikrarlı ekonomik ve politik yapısı, imzalamış olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA'lar) ile diğer pazarlara rahatlıkla giriş sağlaması açısından yabancı yatırımcılar için bir cazibe merkezi haline gelmektedir. Malezya ile Türkiye arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması 18 Nisan 2014 tarihinde Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN ve Malezya Başbakanı Nasib Tun Rakaz arasında imzalanmıştır.

Yabancı sermayeye özellikle bilişim sektöründe sağlanan kolaylıklar ile birlikte değerlendirildiğinde Malezya, yatırımcılar için belirli alanlarda karlı yatırımların yapılabileceği bir ülke olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı Ülke Raporları (2013), <http://www.ekonomi.gov.tr/>

TÜİK, 2013, www.tuik.gov.tr

The World Factbook